

Tavalisel talvisel keskpäeval

Ameerika lavastaja KENNED OBERLY toob Estonia Teatris lavale balletti "Armastuse muinasjutt".

Kell 11.55.

Läbi Estonia Teatri maja kõlab reibas hüüd: "Tere hommikust, armsad kollegid! Alustame balletti "Armastuse muinasjutt" proovi. Ballett ja orkester, palun kohtadele. Ballett — palun võtke ise rekvisiidiast oma rekvisiidiid!"

Kell 12.00.

Laval on näha tantsijaid. Mõnel seljas kohev-öhuline seelik, mõni on hommikumantlis, enamikul soojendajad põlvede ümber. Orkester on kohal ja — läheb lahti. See on esimene proov, kus kohtuvad lava ja orkester, seni on nad teine teisel pool raudset eesriiet oma osa harjutanud.

Kennet Oberly tuleb (arvatavasti esimest korda?) saali, seisab dirigent Norman Illis Reintammi selja taha, ma ei kuule, millest nad kiiringlise keeles räägivad. Kuid see on aimatav.

Kusagil . . . lavasügavuses vilksatas Kaie Körb.

Jaa — läks! Esimene number — laval on lapsed, öde ja vend, Richard ja Jenny. Millist aega, riiki, keskkonda nad esindavad, siit veel ei selgu — pole ei kostüümi ega dekoratsiooni. Vaid tuttav kabel tagaseinas — tösi, pärít "Don Juani mängust". Esialgu tuleb see juurde möelda, et tegemist on Londoniga — aastaarv 1868, jõululaupäeva öhtu. Kujutlusse tuleb tavalised poodiumid lavaks (teater teatris!) mõelda ja laval ei ole veel märki ka põhilisest kujunduselementist — paberteatrist. Orkestri uudishimu lava val toimiva suhtes on mõistetav — kui mängijal on partiis pausid, kükib ta üle lavaserva, et näha, mida seal tehakse.

Niisiis, on proov. Ballett

püüab lapsi lepitada ja hakab neile muinasjuttu lugema. Heiastuvad kuulsad Anderseni tegelased — Pöial-Liisi, Inetu Pardipoeg jt. — kuni Une-Mati viib kolmiku oma maale. Siit algab unenägude ehk muinasjutu maailm. Kuidas Vanaemast Haldjas saab, on aimatav esialgu vaid Saima Kranigu liikumisjoonise muutusest.

"*Kennet, where are you?*" Ei, lavastaja ei ole kadunud, ta lihtsalt jooksis taas saalist lavale. Aga uks avaneb para-ku ainult seestpoolt väljaspoole ning loomulikult on ta sunnitud ootama, kuni keegi ta saali laseb.

Laval on vahepeal Vanaema-Haldjas elustanud Baleriini (Kaie Körb) ja Tinasöduri (Dmitri Hartšenko), kes teineteisele truudust vanuvad. Nagu lavastaja Kennet Oberly (kes on vahepeal veel kaks korda suletud ukse taga olnud) korduvalt rõhutab, on August Bournonville ballettides võrdselt olulisel kohal nii tants kui ka näitle-jameisterlikkus. Igal poosil, igal sulitel on justkui kahekordne tähenius. Kasvõi sellel, kuidas Vanaema-haldjas Baleriini — Rosalie peapööret sätib. Teine eripära, mis rõhutamist vajab, on see, et Bournonville'i pärandid on nais- ja meestantsijad võrdsesti tähtsad.

Niisiis, märksõna August Bournonville (1805–1879), taani koreograaf kelle loodud umbes 50 balletist on Estonia Teatris varem laval olnud "Sülfid". "Armastuse muinasjutt" esietendus 1871. aastal ning on siiani unustusehõlma vajunud. Nagu paraku paljud väärteosed taasavastamist vajavad. See, kuidas on võimalik taastada balletti koreograafia, mille elav traditsioon on ka-

• KENNED OBERLY

balletti puuhul veelgi raskemini lahutatav kui tavaliselt. Ameeriklastest koreograafi Bournonville'i huvi pärineb tema tantsuajast Stuttgardis, millele kindlama sihi lisas töötamine Kopenhaagenis. Üldse on Kennet Oberly väga Euroopa-lembene.

Balletti muusika autor on taanlane Wilhelm Holm, Bournonville'i ea- ja mõttekaaslane, meile seni tundmatu suurus. Pärast neljapäevast pressikonverentsi, kus Kennet Oberly rääkis põhjalikult Bournonville'ist, "Armastuse muinasjutust", koreograafi ning ballettmestri suhtest ja sellest, kuidas ta Bournonville'i loomingupärandiga tutvus, helises telefon ning esietendusele lubas

Reintamm, kunstnik Eldor Renter. Tegelasi on balletis palju, olgu üles loetud järgmised: Jenny — Eve Andrejev ja Janika Suurmets; Richard — Martin Ots ja Daniel Kirsipuu (Tallinna Ballettkooli õpilased); Vanaemahaldjas — Tatjana Kilgas ja Saima Kranig; Oscar, sõdur — Juri Jekimov, Mihhail Netšajev; Dmitri Hartšenko; Rosalie, priimabaleriini — Kaie Körb, Kati Ivaste ja Ingrid Iter; Montplaisir, premjäär — Viesturs Jansons, Juri Jekimov ja Thomas Rätsepp; Sullivan, näitejuht — Juris Žigurs ja Janis Garancis; Balton, vabahärra — Vladimir Kuzmin ja Toomas Jõõger; Hawkins, kirjanik — Juri Mihhejev ja Janis

Niisiis, on proov. Ballett

ega dekoratsioon. Vaid tuttav kabel tagaseinäs — tõsi, pärít "Don Juan'i mängust". Esialgu tuleb see juurde mõelda, et tegemist on Londoniga — aastaarv 1868, jõululaupäeva öhtu. Kujutluses tuleb tavallised poodiumid lavaks (teater teatris!) mõelda ja laval ei ole veel märki ka põhilisest kujunduselementist — paberiteatrist. Orkestri uudishimu laval toimuva suhtes on möistetav — kui mängijal on partiis pausid, kiikab ta üle lavaserva, et näha, mida seal tehakse.

Niisiis, on proov. Ballett kannab pealkirja "Armastuse muinasjutt" ning selle aluseks on Hans Christian Anderseni küllap paljudele lapselõvest meelete jääenud muinasjutt "Vankumatu tinasödur". Tollest loost — tinasöduri armastusest paberist baleriini vastu, mis lõppes sellega, et nad mõlemad ahju jõuavad — on balletis küll ainult põhiidee kajastunud: armastuse tuleproov. Ka Tuli, see ühteliitja, on toodud unenägude maailma kaudu tegelikkusesse — teatrisse. Ünenäo muinasjutu ja tegelikkuse piirimail see ballett ka liigub.

Vahapeal on kõlanud "Stop!". Lavastaja jooksb lavale, seletab midagi kiirekõnes ja — uuesti sama stseen. Muusika oli liiga kiire. Selles proovis pannaksegi eelkõige temposid paika. "Liiga kiire!" "Liiga aeglane!" "Noh, see oli päris paras!" on lavalt saali (ennekõike dirigendi suunas) kõlavad märksõnad.

Kõlab üsna traagiline muusika — võitlus õe ja venna vahel paberist baleriini pärast, kellele Richard pöörab püssitoru. Vanaema

ret salto, teline eripara, mis rõhutamist vajab, on see, et Bouronville'i pärandis on nais- ja meestantsijad võrdsesti tähtsad.

Niisiis, märksõna August Bouronville (1805–1879), taani koreograaf kelle loodud umbes 50 balletist on Estonia Teatris varem laval olnud "Sülfid". "Armastuse muinasjutt" esietendus 1871. aastal ning on siiani unustusehõlma vajunud. Nagu paraku paljud väärteosed taasavastamist vajavad. See, kuidas on võimalik taastada balletti koreograafia, mille elav traditsioon on kadunud, nõuab lausa omaette teadust. Just teaduslikuks tööks tahakski nimetada Kennet Oberly pingutusi Bouronville'i balleti taasloomisel. Igal juhul, see alati segane koreograafi ja lavastaja vehekord on selle

tema tantsuajast Stuttgartis, millele kindlama sihi lisas töötamine Kopenhaagenis. Üldse on Kennet Oberly väga Euroopa-lembene.

Balletti muusika autor on taanlane Wilhelm Holm, Bouronville'i ea- ja mõttekaaslane, meile seni tundmatu suurus. Pärast neljapäevalist pressikonverentsi, kus Kennet Oberly rääkis põhjaliikult Bouronville'ist, "Armastuse muinasjutust", koreograafi ning ballettmeistri suhest ja sellest, kuidas ta Bouronville'i loomingupärandiga tutvus, helises telefon ning esietendusele lubas sõita Wilhelm Holmi pojapoeg.

August Bouronville'i—Wilhelm Holmi-balletti "Armastuse muinasjutt" rekonstrueerija ja lavastaja on Kennet Oberly (USA), muusikaline juht Norman Illis.

Jev ja Janika Suurmets; Richard — Martin Ots ja Daniel Kirsipuu (Tallinna Ballettkooli õpilased); Vanaemahaldjas — Tatjana Kilgas ja Saima Kranig; Oscar, sõdur — Juri Jekimov, Mihail Netšajev; Dmitri Hartšenko; Rosalie, priimabaleriin — Kaie Kõrb, Kati Ivaste ja Ingrid Iter; Montplaisir, premjaär — Viesturs Jansons, Juri Jekimov ja Toomas Rätsep; Sullivan, näitejuht — Juris Zigurs ja Janis Garancis; Balton, vabahärra — Vladimir Kuzmin ja Toomas Jõõger; Hawkins, kirjanik — Juri Mihhejev ja Janis Garancis, Olivia, kõrtsipiüga — Inna Sõrmus, Larissa Sintsova ja Tuuli Vilks. Esiendus toimub 12. veebruaril.

MARE PÖLDMÄE

• KAIE KÕRB

HARRI ROSPU fotod